

РОЗВІДКИ

УДК 94(477)

Тамара Демченко

З ЕПІСТОЛЯРНОЇ СПАДЩИНИ ВОЛОДИМИРА САМІЙЛЕНКА: ВІРШОВАНЕ ПОСЛАННЯ ДО ОЛЕКСАНДРА КОНИСЬКОГО

Дана публікація являє собою оприлюднення стилізованого під старовину віршованого листа В. Самійленка до О. Кониського, у якому відтворені деякі цікаві сторінки громадсько-культурного українського життя у Чернігові наприкінці XIX ст., йдеться про творчі плани поета.

Ключові слова: епістолярна спадщина, українська література, О. Кониський, В. Самійленко, культурно-громадське життя Чернігова, творчі плани.

Пропонований твір не таке вже й поширене явище в українській літературі. Це лист, виконаний не просто у віршованій формі, він являє собою травестію, тобто "різновид жартівливої бурлескної поезії, коли твір із серйозним чи героїчним змістом та відповідною формою переробляють на твір комічного характеру з використанням жаргонних, панібратських зворотів тощо"¹. У даному випадку маємо стилізацію під епістолярні послання книжників ХУЛ - ХVІІІ ст. Звідсіля вживання польських та російських слів, архаїчних виразів (піїт, драмат) і форми звертання до адресата, використання доречних стилістичних фігур, наприклад, синкопи (утинання складу чи звука в слові) - "го" замість "його", "му" - "йому" тощо. Це не помилки, а талановитий жарт поета з елементами пародії, мета якого звеселити тяжко хворого адресата - Олександра Кониського та повідомити йому новини про здобутки українців у Чернігові.

Сподіваємося, що оприлюднення листа буде доречним саме тепер, коли відзначається 175-річчя від дня народження О. Кониського (1836 - 1900). Історія взаємин двох письменників заслуговує на окрему розвідку. Виокремимо з неї тільки ті сторінки, що мають безпосереднє відношення до чернігівського періоду життя та творчості В. Самійленка. Він охоплює 7 літ - з березня 1893 до кінця 1900 рр. Якраз на цей час припадає інтенсивне листування О. Кониського із І. Шрагом². Його зміст підтверджує думку про те, що В. Самійленко був одним із улюблених молодших товаришів як першого, так і другого кореспондентів. Варто відзначити, що буквально перший із відомих листів О. Кониського відкривається подякою І. Шрагу за, кажучи сучасною мовою, працевлаштування В. Самійленка у Чернігові: "Давно вже не радів я так серцем, як учора увечері, одержавши Вашу дорогу звістку, що таки примостили Сивого та ще й так вельми добре примостили! Невимовно радий я і ще більш вдячен Вам за це! Щире спасибіг Вам і всім, хто сприяв тому: Ви спасли українському письменству великий талант; Вам подякує за се і історія, і Україна! Ще раз - спасибіг!"³. І далі практично у кожному листі О. Кониський передає вітання, цікавиться долею, просить про різні послуги, навіть сварить В. Самійленка, але в будь-якому випадку це свідчення глибокого інтересу і любові. Талант В. Самійленка О. Кониський визнавав незаперечно, хоча іноді й нарікав на свого підопічного. Взагалі із нечисленних спогадів

© Демченко Тамара Павлівна - кандидат історичних наук, викладач ЧНПУ ім.Т.Г.Шевченка

про 80-90-ті рр. XIX ст. перед нами постає привабливий образ скромної зовні, але глибоко ерудованої, наділеної потужним поетичним даром, своєрідної і неповторної особистості, позначеної, крім усього іншого, й милими дивацтвами⁴.

Зі свого боку, В. Самійленко, як видно із даного послання, ставився до О. Кониського зі значним пієтетом. У своїх спогадах він писав: "До старих громадян ми відносилися з повагою, яка межувала з побожністю. Тоді ще молодь не мала звички трактувати все, що старіше й немодерне, як нікчемне й варте складання до архіву. Ми бачили, скільки глибокого знання, любові до народу, безінтересовності вклали ті старі діячі у свою роботу; ми бачили, що вони, а не хто інший, одслонили перед усіма народами багато обдаровану душу нашого народу, існування якої не підозрювалося раніше"⁵. Можна вважати, що подібні настрої характеризували й почуття самого автора. Широкий діапазон творчого потенціалу, який вирізняв В. Самійленка, дозволяв йому писати в різних жанрах. Листи у формі поезій були не винятком. Л. Старицька-Черняхівська писала, що на імprovізованих "літературних конкурсах" її батько М. Старицький і В. Самійленко обмінювалися віршованими листами, які завжди викликали "вибухи сміху". Мемуаристка згадувала, що і їй особисто вже із Чернігова писав В. Самійленко такі епістоли. Коли вона сповістила поета, що збирається у поїздку на Далекий Схід, то отримала такий відгук на новину:

"Навіщо Вам збиратись на Амур,
Навіщо Вам Україну покидати
Бажав би я, щоб міг Вас прикувати
До Київа un autre amour"⁶.

О, вірте, я - Ваш вічний трубадур,
Готовий мур навколо збудувати,
Щоб не могли нікуди Ви із хати
Втікти через міцний, високий мур"⁷.

Очевидно, й лист до О. Кониського, виконаний у такий оригінальний спосіб, не був єдиним. Останній у листі до І. Шрага, написаному у Симеїзі 21 листопада 1895 р., висловив побажання: "Може, б Сивий хоч віршами написав до мене, а то нудьгую вельми за Україною"⁸. Проте до наших днів дійшло тільки одне послання.

Про що в ньому йдеться? Зміст далеко виходить за власне особисті проблеми адресанта і, безумовно, торкається подій українського життя на Чернігівщині. Автор з гордістю пише про виданий у Чернігові поетичний збірник "Степові квіти", підготовлені Г. Коваленком портрети корифеїв українського слова, вистави українського аматорського театру. Він радіє, що і його п'єса "Химерний батько" мала успіх у глядачів. Поет безпомилково вбачає значення цих заходів у тому, що вони стають на заваді "обрусінню". Він ділиться своїми творчими планами, досить іронічно оцінюючи свої шанси написати "роман гумористичний" та "драмат роздиральний", проте, це відчувається, значно серйозніше ставиться до оцінки своїх перекладів - Мольєра і Данте.

Важливе значення має, на нашу думку, сюжет, присвячений образу "печі". Річ у тім, що В. Самійленко серед своїх сучасників користувався великою популярністю як автор гостро сатиричних поезій: "Щасливий край" ("Ельдорадо"), "Пісня про вішого Василя", "Оборона столиці", "Возсоединенний галичанин" та інші. М. Могилянський пригадував, як у 1894 р. В. Самійленко читав слухачам учительських курсів у Чернігові своє "Ельдорадо": "Декламував Самійленко зразково: просто, без тіні патосу, не посміхаючись жадною рисочкою обличчя навіть тоді, коли всі навкруги весело реготали... І його декламацію так любили, що тільки втомлювали розмови і знижувався tonus їхнього інтересу, як чулися голоси: - "а чи не прочитав-би Володимир Іванович "Ельдорадо"? І тоді з різних боків лунали вимоги: "Ельдорадо, Ельдорадо!" Іноді опирався, але, звичайно, читав..."⁹.

"Патріотична дума" "На печі" була написана 28 жовтня 1898 р.¹⁰ і, на відміну від вищезгаданого вірша, являє собою в'їдливу, дошкульну сатиру на тих українських "патріотів", які бажають "кохати безпечно ідею", бояться навіть "мати книжку народну

в руках", проте, звертаючись до України, воляють: "в грудях не можу я здержати крик / У годині твого ювілею" (натяк на 100-річчя виходу "Енеїди" І. Котляревського, відзначати яке в Російській імперії теж було не вельми простою справою). Поезія увійшла до багатьох збірок письменника, але у радянські часи її вістря трактували дуже вузько: "...їдка, сповнена ненависті сатира на українське панство," яке "вірно служить царському урядові, не забуваючи на кожному кроці підкреслити свої уявні заслуги перед батьківщиною"¹¹. Очевидно, класовий дискурс тут не зовсім доречний. В. Самійленко позначив симптоми хвороби українства, повний діагноз якої був поставлений тільки у ХХ ст. Кращі українські уми таврували її і попереджали про смертельну небезпеку. Так, Ю. Шевельов у 1954 р. з нагоди широко розгорнутої в СРСР кампанії до 300-річчя "возз'єднання" чітко схарактеризував ознаки недуги: "Три страшні вороги українського відродження - Москва, український провінціалізм і комплекс Кочубеївщини - живуть і сьогодні. Запекла ненависть Михайла Драгоманова не знищила українського провінціалізму. Запекла ненависть Дмитра Донцова не знищила Москви. Запекла ненависть В'ячеслава Липинського не знищила комплексу Кочубеївщини. ^о годш вони панують, і вони урочисто справляють ювілей Переяслава"¹².

Є. Маланюк назвав хворобу "малоросійством". Виї встановив її історичну тяглість, враженість нею переважно інтелігенції, вказав на складнощі її лікування: ні уколи, "ні навіть хірургія - тут не допоможуть. Її треба буде довго-довгі десятиліття і з ж и в а т и "¹³. Цей же автор безжально викрив і сутність цього явища: "Але малоросійство, - пророче писав він, - це не політика і навіть не тактика, лише завжди апріорна і тотальна капітуляція. Капітуляція ще перед боєм"¹⁴. Належну увагу звернув публіцист і на роль відповідно препарованої історії у процесі формування малоросів: останній реалізується через "затмарення, ослаблення і - з часом - заник і с т о р и ч н о ї п а м ' я т і "¹⁵. Вті ці застереження і перестороги не втратили своєї актуальності й сьогодні. Не випадково ж один з відомих сучасних публіцистів звернувся до спадщини Є. Маланюка¹⁶. Виокремивши вузлові моменти його праці, автор проаналізував перебіг основних подій політичної історії останнього двадцятиріччя і прийшов до висновку, що він розвивався у річищі малоросійського дискурсу, тому "подолання чи то перейдення малоросійства - це, власне, одна із засадничих проблем українського життя"¹⁷. У контексті нашої теми доречно підкреслити, що С. Грабовський серед класиків української літератури, які "постійно вдавалися до нещадної національної самокритики", назвав і В. Самійленка з його "оч пролежав цілий вік на печі, але завжди я був патріотом"¹⁸.

Це означає, що "патріотична дума" не втратила злободенності, як не втрачала вона читацьких симпатій і наприкінці ХХ ст. Безумовно, О. Кониському з його чітко окресленим національним світосприйняттям цей твір не міг не сподобатися, тому автор і вжив у листі деякі алюзії. В. Самійленко був, безсумнівно, щирим, коли і себе уявляв на тій пріснопам'ятній печі, але він не міг припустити, що туди "пошвендя" Перебендя-Кониський, чий працелюбність, рішучість і безкомпромісність у відстоюванні українських прав були добре відомі у відповідних колах. Тому версифікований лист позбавлений відвертого вихвалання адресанта, проте авторські симпатія й пошана, хоча й замасковані в шати іронії, виглядають переконливо. Можна також припустити, що лист до О. Кониського, як і дума "На печі", мав значне поширення у списках. Опосередковано це підтверджується тим фактом, що у сховищі Інституту рукопису (фонд 170. Грінченки (родинний фонд), 809 одиниць зберігання, (1856 - 1931)¹⁹ обидва зберігаються в одній течці, переписані охайним почерком.

Лист друкується без будь-яких виправлень, у відповідності з документом. Польські слова перекладено українською мовою. Інформація автора про успіхи української громади в Чернігові та власні творчі здобутки і плани уточнюється і доповнюється у примітках.

1. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. - К., 2004. - С. 376.

2. Листи Олександра Кониського до Іллі Шрага: Наук. вид. / Упоряд., передм., приміт. Т. П. Демченко, О. О. Мисюри. - Чернігів, 2011. - 210 с.
3. Там само. - С. 27.
4. Житецький І. П. За часів студентства (Спомини про В. І. Самійленка) // Самійленко В. Вибрані твори / З перед. сл., приміт. і за ред. Ол. Дорошкевича. - К.: Книгоспілка, 1926. - С. 237 - 246; Могилянський М. В. Самійленко в 90-х рр. (Із спогадів) // Там само. - С. 247 - 253; Старицька-Черняхівська Л. В. І. Самійленко (Пам'яті товариша) // Старицька-Черняхівська Л. Вибрані твори: Драматичні твори. Проза. Поезія. Мемуари. - К., 2000. - С. 787 - 823.
5. Самійленко В. З українського життя в Києві в 80-х роках ХІХ ст. // Самійленко В. Твори в двох томах / - К., 1958. - Т. 2. - С. 393.
6. Якийсь інший амур (фр.) - примітка упорядників тому творів Л. Старицької-Черняхівської..
7. Старицька-Черняхівська Л. Назв. праця. - С. 814.
8. Листи Олександра Кониського до Іллі Шрага... - С. 120.
9. Могилянський М. Назв. праця. - С. 248.
10. Інститут рукопису НБУВ, ф. 170, інв. № 586, арк. 3.
11. Бабишкін О. Володимир Самійленко (1864 - 1925) [Передмова] // Самійленко В. Твори в двох томах. - К., 1958. - Т. 1. - С. 41.
12. Шевельов Ю. Москва, Маросейка // Шевельов Ю. З історії незакінченої війни / Упоряд. О. Забужко, Л. Масенко. - К., 2009. - С. 70.
13. Маланюк Є. Малоросійство // Маланюк Є. Невичерпальність: Поезії, статті / Упоряд., передм. та приміт. Л. В. Куценка. - 2-ге вид. - К., 2001. - С. 234 - 235.
14. Там само. - С. 236.
15. Там само. - С. 238.
16. Грабовський С. Капітуляція перед боєм: Малоросійський синдром: від Грушевського до Юценка // Екстракт +200. У двох част. / За заг. ред. Л. Івшиної. - К., 2010. - Ч. 3. - С. 473 - 482.
17. Там само. - С. 482.
18. Там само. - С. 477.
19. Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник / Ред.: О. С. Боляк, Н. М. Зубкова, М. Л. Скірта. - К., 2002. - С. 110.

Прелюбезный господине!
 Суть премногі новини:
 Що із земської друкарні
 Твори красні, твори гарні
 Все виходять і виходять
 Обрусінню тяжко шкодять.
 Маєм "Степові квіти"¹,
 (Вірші з кожного пііта²),
 Маєм твори популярні
 І корисні й дуже гарні.
 І портретів Коваленко³
 Тож оттиснув чималенько.
 І вистави народові⁴
 Суть у моді в Чернигові.
 Тож "Борулю"⁵ виставляли
 Рукоплесків заживали
 Рг^dko⁶ виставим "Бурлаку"⁷
 Для розвитку widziw⁸ смаку.
 Йшов і "Батько мій Химерний"⁹,
 Що в читанню був мізерний
 А на сцені сподобався
 І спектакль на диво вдався.

Сповіщаю господина
Що перекладів з Пушкіна¹⁰,
Ktoych¹¹ пан Лотоцький¹² просить
Nie dam teraz¹³; часу досить¹⁴
Я не маю за-для tego¹⁴
Zeby перекласти jego¹⁵
Хоч хотів бим то вчинити
І поемат знаменитий
Перекласти в j\$zyk¹⁶ руський¹⁷
Показати шо-м не вузький,
Та гіркая моя доля:
"Сборник земскій" - мі неволя¹⁸;
Го повинен підганяти,
Календарь щоб наздогнати:
І през тую обставину
В тяжкій праці серцем гину.
Ох, минулись тії літа,
Як усе гуляв пііта,
І як дбав він більш про славу
Ніж про земськую управу.
Але май зелений прийде,
"Земский Сборникъ" в норму ввійде,
Знов поменшає мі праця.
І до творів буду браться.
Із "Тартюфом"¹⁹ розвяжуся
(Років три над ним труджуся)
Та із Дантом знову буду
Пекло малювать для люду²⁰
І роман гумористичний
Хочу втнути преотличний
Потім драмат роздиральний
Дам на кон національний...
Тільки брак мені сюжета -
Річ то тяжка для поета.
Про такі то любі речі
Марить Сивий²¹ із-за печі!
І як те справдить зуміє,
То вакансію відкриє
На печі в самому просі;
Wtedy Pana on poprosi²²
На тепленькому лежати,
Нишком ляять супостати...
Тільки ж трудно няти віри
Щоб у вас були заміри
На печі собі покластись,
Без роботи мрієв пастиць.
Ні, не тая вдача в пана,
Му робота безустанна
Краща, ближча і рідніша,
А ніж піч хоч найтепліша.
Скорше наші "патріоти"
Разом стануть до роботи,
Ніж старий наш Перебендя²³
За життя на піч пошвендя!

Суд цей вирікши правдивий
З квітнем вас вітає
. . . . Сивий.
2 квітня 1899 [р.]
ІР НБУВ, ф. 170, № 586, арк. 3, 3 зв., 4, 4 зв.

1. Йдеться про збірку поезій "старих і нових українських поетів" "Степові квітки", які упорядкував і видав у 1899 р. у друкарні Чернігівського губернського земства Б. Грінченко. Загальний обсяг 160 сторінок + 5 сторінок змісту "Які тут вірші".

2. До збірки "Степові квітки" увійшли поетичні твори 21 українського поета: П. Гулака-Артемовського, Ц. Білиловського, М. Вороного, Л. Глібова, П. Граба (Грабовського), Є. Гребінки, Б. Грінченка, М. Коцюбинського, П. Куліша, В. Кулика, І. Манджури, А. Метлинського, С. Руданського, В. Самійленка, М. Ставицького, М. Старицького, Лесі Українки, І. Франка, О. Чужбинського, Я. Щоголіва, О. Яковенка. Див. докладніше: Степови квіткы: Вирши / Упорядкував и видав Б. Гринченко. - Чернигов, 1899. - С. 1 - 5.

3. Очевидно, йдеться про Григорія Олексійовича Коваленка (1868 - 1937) - українського письменника, історика, художника, громадського діяча, який жив у Чернігові у 1896 - 1905 рр., працював діловодом у Чернігівській міській управі. Наприкінці XIX ст. Г. Коваленко підготував до друку портрети Т. Шевченка, І. Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненка. Див. докладніше: Грінченкова М. і Верзилів А. Чернігівська Українська Громада: Спогади // Чернігів і Північне Лівобережжя: Огляди, розвідки, матеріали / Під ред. М. Грушевського. - К., 1928. - С. 463 - 487; Ротач П. Григорій Коваленко (100 років від дня народження) // Народна творчість та етнографія. - 1968. - № 5. - С. 61 - 64; Самойленко Г. Літературне життя Чернігівщини в XII - XX ст. - 2-ге вид., доп. і переробл. - Чернігів, 2011. - С. 139 - 140.

4. У 1896 - 1908 рр. у Чернігові існував народний (аматорський) театр, яким керував Олександр Федорович Володський (1875 - 1928?) - український драматург (автор понад 40 п'єс), актор і організатор театру. Див. докладніше: Самойленко Г. Літературне життя Чернігівщини в XII - XX ст. - 2-ге вид., доп. і переробл. - Чернігів, 2011. - С. 133 - 135.

5. "Мартин Боруля" - комедія в 5 діях, п'єса І. Карпенка-Карого (1886 р.), надрукована у львівському журналі "Зоря" (1891 р., №№ 7-10), уперше була поставлена трупною М. Кропивницького у 1887 р. у м. Новочеркаську. Див.: Карпенко-Карий І. Драматичні твори / Вступ. ст., упоряд. і приміт. Р. Я. Пилипчука; Ред. С. Д. Зубков. - К., 1989. - С. 561.

6. Ргеёко (пол.) - швидко, хутко.

7. "Бурлака" (первісний варіант мав назву "Чабан") - драма в 5 діях І. Карпенка-Карого (1883 р.), надрукована в журналі "Зоря" (1895 р., №№ 18-22), виставлена на сцені у 1897 р. в м. Кременчузі трупною П. Саксаганського. Див.: Карпенко-Карий І. Драматичні твори / Вступ. ст., упоряд. і приміт. Р. Я. Пилипчука; Ред. С. Д. Зубков. - К., 1989. - С. 546.

8. Vidziw (пол.) - глядачів.

9. "Химерний батько" - комедія (жарт у 2-х діях) В. Самійленка, написана у 1897 р. Вперше надрукована у двотомнику: Самійленко В. Твори в двох томах / Упоряд. та примітки О. Бабишкіна. - К., 1958. - Т. 2. - С. 152 - 184. У примітках до тексту п'єси зазначено, що вона не ставилася на сцені, але, очевидно, йшлося про професійний театр. Чернігівські аматори комедію поставили. Цей факт підтверджує і Г. Самойленко. Див.: Самойленко Г. Літературне життя Чернігівщини в XII - XX ст. - 2-ге вид., доп. і перероб. - Чернігів, 2011. - С. 134.

10. У двотомнику В. Самійленка вміщено два переклади поезії О. Пушкіна, але більш раннього періоду. У 1899 р. в Росії урочисто відзначали 100-річчя від дня народження великого російського поета. Українські діячі прагнули вшанувати його пам'ять, підготувавши низку перекладів українською мовою. Проте збірник творів О. Пушкіна в перекладі українською мовою на підставі "закону 1876 р." (Емського

указу) був заборонений до друку цензурою // Киевская старина. - 1899. - Т. 56. - № 7 (июль). - 2. - С. 15.

11. Ktorych (пол.) - яких.

12. Олександр Гнатович Лотоцький (1870 - 1939) - визначний український громадсько-політичний діяч, публіцист, професор церковного права. У 1896 р. закінчив Київську духовну академію. Залишив щирі, сповнені любові і поваги спогади про О. Кониського, І. Шрага та інших діячів українського національно-визвольного руху. Див.: Лотоцький О. Фортки минулого // Праці Українського наукового інституту. - Варшава, 1932. - Т. VI. - Ч. 1. - С. 175 - 180. Докладніше про нього див.: Швидкий В. Олександр Лотоцький: учений, громадський діяч, політик (1890 - 1930-ті рр.). - К., 2002. - 366 с.

13. Nie dam teraz (пол.) - не дам тепер.

14. Tego (пол.) - того.

15. Zeby перекласти jego (пол.) - щоби перекласти його.

16. Język (пол.) - мова.

17. Йдеться ж, звичайно, про українську мову, якій численні вороги закидали етнографізм, побутову "вузькість", нездатність передати "високі" почуття й абстрактні поняття.

18. "Земский сборник Черниговской губернии" - друкований орган Чернігівського губерньського земства, виходив у 1869 - 1915 рр.: у 1870 - 1912 рр. щомісячно, у 1913 - 1915 рр. окремими випусками. В. Самійленко працював секретарем редакції у 1893 - 1900 рр. З його появою, у середині 1890-х рр., стали друкуватися численні краєзнавчі матеріали, розвідки і навіть монографії.

19. "Тартюф" - перша "серйозна" комедія великого французького драматурга Мольєра (справжнє ім'я Жан-Батіст Поклен; 1622 - 1673), яку він писав у 1664 - 1669 рр. Переклад В. Самійленка Д. Антонович назвав "прекрасним" // Антонович Д. Триста років українського театру 1619 - 1919 / Передм. Б. Козака. - Львів, 2001. - С. 138. Див. переклад В. Самійленка: Тартюф, або ж Облудник: Комедія на 5 дій // Мольєр. Комедії / Пер. з франц. М. Рильського, В. Самійленка, І. Стешенко; передм. В. Пашенка. - К., 1981. - С. 50 - 136.

20. В. Самійленко здійснив переклад десятих пісень "Пекла" "Божественної комедії" великого італійського поета Данте Аліг'єрі (1265 - 1321). Вперше були надруковані у галицькому часопису "Правда" в 1892 р. Див.: Самійленко В. Вибрані твори / З переднім словом, примітками і за ред. Ол. Дорошкевича. - К., 1926. - С. 233.

21. ^ в и й - це не псевдонім, а радше прізвисько В. Самійленка. Зафіксовано 20 псевдонімів і криптонімів письменника, але вищеназваного не вказано. Див.: Дей О. І. Мовник українських псевдонімів та криптонімів (XVI - XX ст.). - К., 1969. - С. 528. Л. Старицька-Черняхівська писала про своє враження від першої зустрічі з поетом: "Мен побачили невеличку на зріст ситеньку людину, з симпатичним, але зовсім не натхненним обличчям, з чорними, мов терен, очима і копицею сивуватого волосся. Людина нібито непоказна і справді "сивенька", але вже за кілька хвилин Самійленко починав цікавити кожного. Перш за все, звертали на себе увагу його очі - цікаві, спостережливі. В них шохвилини мінялися різні почуття: гумор, жарт, допитлива думка, ласкава ухмилка" // Старицька-Черняхівська Л. Вибрані твори: Драматичні твори. Проза. Поезія. Мемуари. - К., 2000. - С. 791.

22. Wtedy Pana on poprosi (пол.) - тоді пана він попросить.

23. У сучасних довідниках зафіксовано 141 псевдонім і криптонім, якими О. Кониський підписував свої твори // Дей О. І. Мовник українських псевдонімів та криптонімів (XVI - XX ст.). - К., 1969. - С. 483 - 484. Перебендя - один із найвживаніших серед них. У СУМі наведено два значення цього слова: "1. Вередлива, капризна, перебірлива людина; вередун; 2. Людина, що вмє весело, дотепно що-небудь розказати, проспівати..." // СУМ. - К., 1975. - Т. 6: П - Поїти. - С. 122.

Данная публикация представляет собой обнародование стилизованного под старину письма в стихах В. Самийленко к А. Конисскому, в котором отражены некоторые интересные страницы общественно-культурной жизни украинцев Чернигова в конце XIX в., идет речь о творческих планах поэта.

Ключевые слова: эпистолярное наследие, украинская литература, А. Конисский, В. Самийленко, культурно-общественная жизнь Чернигова, творческие планы.

This publication manifests the conformed to ancient style poetry letter of V. Samiylenko to O. Konysky. It tells about some interesting pages of the Chernigiv Ukrainians public-cultural life at the end of XIX century, the creative plans by poet.

Keywords: the epistolary inheritance, the Ukrainian literature, O. Konysky, V. Samiylenko, public-cultural life of Chernigiv, the creative plans.

